

KABA DEI BAD KA BYM DEI BAN LEH HA KA POR KHRIAT.

Ba dei ban leh:

Shwa ban khriat:

- Dei ban don ki jain syiad. K kham bha lada phi phong jain kham bun.
- Dei ban don lyppa ki tiar kiba donkam bha.

Ha ka por khriat:

- Dei ban don hapoh ing katba lah, kham pynduna ka jingleitkai ban lait na ka jing shah khriat.
- Pynrykhiang bha, Lada jhieh, kyliang noh ki jain kham sted ban lait rung ka jingkhriat.
- Ialeh ban pjong da ki muja kti sai mitten ym da ki glove namar ki sai mitten ki kham pynsyiad.
- Sngap ia ki radio, peit TV, pule kotkhubor ban tip shaphang ka jingling ka suinbneng ha ki sngi ban sa wan.
- Dih bha ki jingdih kiba syiad.
- Phikir bha ia ki bal ah kham rangbah bad ki khynnah.
- Pynlang bha ia ka um namar ka um ha u pipe lah ban kylla thah.
- Peitbniah ioh ioh pang frostbite, ka lah ban long lieh lane ym I don snam ha ki shympriah kti, shympriah kjat, ki shkor bad ka khmut.
- Buh ia ki jaka ba ioh frost bit ha ka um ba syiad ym dei ba khluit (ka jingsyiad ka dei ban long katba lah ban shah da ki jaka bym ioh frostbite)

Ha ka por ban lah jur palat ka jingkhriat:

- Rah ia u briew sha ka jaka ba syiad bad kyliang ia ki jain jong u.
- Pynsyiad ia ka met jong u da kaba pyndei para sniehdoh, ki blanket ba rykhiang, towel lane ki jain.
- Ai jingdih ba syiad ba kan kiew ka jingsyiad ha ka met. Wat nym ai kyiad.

- Wat ka jingiarap na ki doctor lada ka I kham jur.

Bym dei ban leh:

- Wat dih kyiad. Ka pynkham khriat ia ka met.
- Wat nym kyrshut ia ka jaka ba lah iap khriat namar kan pyn sniew shuh shuh.
- Wat nym leh bym suhniew ka ka jing khniuh. Ka pyni ba ka met lah kah khriat bad ka ai signal ban rung noh kloï kloï sha ing.

Kiba dei bad bym dei ban leh ha ka por khriat/ Ka jingshoh thah ka madan kaba ia dei bad rep ka riang.

Kiba dei ban leh:

- Ai um tang khyndiat bad shiphang shiphang/ ai um da u sprinkler ka ka por janmiet ban leit na ka jingpang na ba shoh thah .
- Tap ia ki soh ba dang rit da ki sarkanda/ Ki skum/ Ki plastic/ ki byrni.
- Tap ia ki kait da ki plastic ba pei thiew.
- Ha ki jaka thung ia ki kba kiba dang rit: Tap noh ia ki jaka thung sara kba da ki plastic ha ka por mynmiet bad weng noh ka ka por step. Ai um ha ka por janmiet bad jiar noh ka um ha ka por step.
- Ban iada ia ki jingthung b kum ki tyrso, rajma, bad ki ba long shana na ka jingshoh thah, synreit da ka dilute sulpheric acid @ 0.1% (1 litre H₂SO₄ ha 1000 litres ka um)
- Lada ka jaka jongphi ka shoh thah bha thung da ki jingthung kiba iada na ka lyer bad thung rung ha ki lynti.
- Khet noh ia ki jaka bal ah shah ktah ha kaba kut jong u bnai Febuary lane da lah sdang bnai March. Synreit da ki copper fungicides h ki jaka ba lah khet bad ai NPK ha ka por ai um.

Ki bym dei ban leh:

- Wat ai dawai ia ka khyndew ha ka por ba khriat namar ki jingthung kym lah ban pyndomkam ia ki namar ki thied kym da treikam.
- Wat nym pynkhih ia ka kyndew namar ka khyndew kaba phred kam bat jingsyiad than.

Kaba iadei bad ki jingri.

Kiba dei ban leh:

- Bun ia ki jingri hapoh ki sem ha ka por mynmiet bad siang da ki jingsyiang ba rykhiang ban iada na ka jingkhriat.
- Ai kham bun ki protients bad minerals ha ka bam ba ki lah ban iada ia ka met na ka jingkhriat.
- AI ia ki jingri ia ki jingbam ba khleh minerals bad ka mlun man la ka por bad ruh ki kba, ka jur etc. @ 10%-20% ha ka bam ba man ka sngi ha ka por tlang.
- Buh ia ki syiar khun ha ka jaka ba syiad bad pynsyiad ia ki da kaba buh ki light ha ki sem syiar.

Ki bym dei ban leh:

- Wat shah bam phlang ia ki masi/ blang ha ka por mynstep.
- Wat nym buh ia ki masi/blang ha ki jaka ba lait rynhang.